

12. ՏՂԱ ԴԱՐՁՈՂ ԱՆՁԻԿԸ

Ժամանակով կար չկար՝ մի պառավ կար. դրան ունեւր մի ախչիկ. էտ ախչկանը բերուց տղի շորեր հաքցրուց, որ հարեա՞նի տղեքանց հետ հաղ անի:

Օրվա մի օրը թաքավորի էրեխեն կորավ, էտ պառավի տղեն քթավ, բերուց տվուց պառավին ասեց.— Նա՛նի ջան, էս քորփա բալին քթել եմ, պահաւ:— Պառավը վե կալավ պահեց:

Թաքավորը ջառչի քցեց թե.— Իմ էրեխեն կորել ա, ով քթել ա՛րերի, ինչ ուզի՝ կտամ:

էտ ձենը էկավ ընկավ պառավի հ՛անկաջը, իմաց արուց թաքավորին, թե էրեխեն իրա կշտին ա: Նաղիորը նի էլավ կոլիղար զըստախը, էկավ պառավի կուշտը, վե կալավ էրեխուն, որ տանի թաքավորին, պառավի տղեն էլ հետը գնաց, ճամփին կոլիղարը ասեց պառավի տղին.— Ախչի՛, թաքավորը որ ասի՝ ուզա՛ տամ, ինձ ուզա, էլ զատ ուզես ոչ:

Գնացին թաքավորի կուշտը, թաքավորը խտրտեց իրա կորած էրեխին, ետ դառավ պառավի ախչկան ասեց.— Ուզա՛, տամ:

Տղեն ասեց.— Թաքավորն ապրած կենա, ես քեզանից կոլիղարն եմ ուզում:

Թաքավորն ասեց.— Իմ թաքավորութունը մի կոլիղարն էր, որ կոլիղարս տվի, ախչիկն էլ պըտի տամ քեզ:

Բերուց օխտն օր, օխտը քըներ հարսանիք արուց, ախչիկը տվուց էտ տղին,

Մի ժամանակ որ ապրեցին, թաքավորի ախշիկը տեհաւ, որ էտ պառավի տղեն էլ ախշիկ ա, գնաց մօրն ասեց.— Ո՛չ դուք ըլնք, ո՛չ ձեր թաքավորութունը, որ ինձ տվիք մի ախշկա, նա՛ ախշիկ, ես՝ ախշիկ, բա ես ի՞նչ անեմ:

Մերը գնաց թաքավորին ասեց թե.— Ախշիկդ ըսենց գանգատւիլմ ա:

Թաքավորն ասեց.— Բա ի՞նչ անենք, ա՛յ կնիկ, թե բերենք զլուսը կտրենք, ըլիլ չի, թե շկտրենք՝ մեր ախշիկն ա մներմ ողորմելի. իլլած չկա, բերենք զրկենք ընենց տեղ, որ փշանա:

Կանչեց փեսին, ասեց.— Որթի՛, պըտի էթաս Լյուլիզարի ախպորը բերես:

Ախշիկն էր, վե կացաւ, գնաց Լյուլիզար ձիու մսրքըմը լաց էլաւ:

Ձին լիզու էլաւ, ասեց.— Ախշի, խի՛ ես լալի:

Ասեց.— Թաքավորը ինձ ղրկըմ ա, որ էթամ քու ախպորդ բերեմ, ես ո՞նց բերեմ:

Ասեց.— Ախշի, գնա՛ թաքավորիցը մի տկճոր հին գինի ու քիչ էլ բուրթ ուղա. էթանք, ես կբերեմ:

Տղեն գնաց թաքավորիցը գինի ու բուրթ ուղեց, առաւ էկաւ: Լյուլիզարին դուա քաշեց, նի էլաւ, քշեց:

Գնաց հասաւ մի ծովի ղրաղ:

Լյուլիզարն ասեց.— Ա՛խշի, վեր արի, էտ ախպրի շուրը դարդակա՛, բուրթը խրա իրա ալը, գինին ածա հաւուղը, դու տափ կաց: Իմ ախպերը ծովից դուա կգա, էտ գինին կխմի՝ կհարփի, էն ժամանակը դու դուա կգաս, կթռչես վրին, ինքը կտանի քեզ ղըբա ծովը, դու կասես՝ Քիրդ կանչըմ ա՛, հրե՛ն», նա իմ եննուցը կգա:

Տղեն գնաց բուրթը կոխեց հախպրի ալը, գինին լքցրուց հախպրի հաւուղը, ինքը տափ կացաւ: Ծովեղեն ձին դուա էկաւ. ֆոտֆոտաց, ետ գինին խմեց՝ հարփեց, տղեն դուա էկաւ, թռաւ քամակը, Ձին վաղեց ղըբա ծովը, տղեն ասեց. Քուրիկդ կանչըմ ա, հրե՛ն, հրե՛ն»: Լյուլիզարն էլ առաջին հաղըմ էր: Ձին ետ դառաւ ղըբա Լյուլիզարը, միացան, իրար հետ էկան:

Տղեն Դերուց ձին տվուց թաքավորին:

Թաքավորի ախշիկը եփ տեհաւ տղին, էլեդ բարկացաւ հոր վրին, ասեց.— Ո՛չ դու ըլես, ո՛չ քու թաքավորութունդ, ինձ աղատա՛ էս ախշկանից:

Թաքավորը հէքսի օրը կանչեց իրա ֆառաշին¹, ասեց.— Ի՞նչ անենք որ սրան փշացնենք. գնաց, էլի էկավ:

Ասեց.— Թաքավոր, բեր ղրկենք Դևատուն, մեր օխտը տարվա խարջը մնում ա՝ թող էթա բերի: Դևերի ձեռիցը պրծնիլ չի:

Թաքավորը կանչեց էտ տղին, ասեց.— Որթի՛, գնա Դևատուն, օխտը տարվա խարջը մնում ա, վե կալ բեր:

Ախշիկը էլեդ գնաց Լյուլիզարի մսուրքը՝ լաց էլավ, ասեց.— Լյուլիզար, իմը՝ դու, քունը՝ աստված, Թաքավորը ինձ ըսենց ա ասել:

Լյուլիզարն ասեց.— Մի՛ վախիլ, կէթանք կբերենք:

Տղեն նի էլավ ձին, ընկավ ճամփա, գնաց հասավ Դևատուն: Դրանք մի մառմար քար ունեին, ձին ասեց.— Ախշիկ ջան, իմ պոչը կապա էս քարիցը՝ ես քաշ կտամ, դու մտի նեքսն՝ խարջը վե կալ բեր:

Տղեն ձիու պոչը կապեց մառմար քարից, ձին սկսեց քաշ տալ, թողը բանցրացավ. տղեն մտավ նեքսն, տեսավ քառասուն դև նըստած են: Դևերն ասեցին.— Ըհը՛, մեզ կերակուր ա էկել:

Տղեն ասեց.— Ա՛յ տնաշեններ, ըստի արխեին նստել եք, հրեն Թաքավորն էկավ ձեր խարջի դեմը տարավ ձեր մառմար քարը. ես էկա ձեզ իմացընեմ:

Դևերը դուս թափեցին: Տղեն թամաշ արուց, տեհավ օխտը տարվա խարջը սանիցը կախ տված էր, վե կալավ ու փախավ. էկավ ձին նի էլավ, պոչը մառմար քարից կտրեց, հավալամիշ էլավ: Թաքավորը գնաց Թաքավորի դռանը վեր էկավ:

Տղեն տարավ օխտը տարվա խարջը տվուց Թաքավորին:

Թաքավորի ախշիկը էլեդ բարկացավ, կպավ հոր յախեն.— Դու խի՞ չես էս տղին փշացնում:

Թաքավորը կանչեց նազրին, ասեց.— Դևատունից էլ ետ էկավ, բա հըմի ի՞նչ անենք:

Նազիրն ասեց.— Թաքավոր, քու պապին մի տերողորմյա ունեեր, դևերը տարել են, հրե նրանց մոր ձեռին ա, ղրկենք, բերի: Հնար չկա, որ ըտեղ էթացողը ետ գա:

Թաքավորը կանչեց փեսին, ասեց.— Փեսա՛, գնա մեր պապի տերողորմեն՝ այսինչ դևի մոր ձեռին ա, վե կալ բեր:

¹ Ծառային, (ծանոթ. բաճառավախ): Նշանակում է նաև դահիճ, (ծանոթ. կազմողի):

Տղեն էլեդ գնաց ձիու մսուրքը, լաց էլավ:

Ձին ասեց.— Հը, ախլի, խի՞ ես լալի:

Ասեց.— Ի՞նչ անեմ, ղրկըմ ա տերողորմին, ես ո՞նց բերեմ դե-
վերի մոր ձեռիցը:

Ասեց.— Ախլի՛, աստված մենձ ա, մտածիլ մի, կէթանք կրե-
բենք:

Տղեն նի էլավ ձին, գնացին: Գնացին հասան դևի տունը:

Տունը շինած էր մի բանցր դըքի գլխին, ձորի բերնին: Ձին
ասեց ախլկան.— Ախլի, որ էթաս մենեա դևի տունը, կտենաս դևի
մերը սան կշտին պառկած ա, տերողորմեն սանից կախ տված էթըմ
ա, գալի: Սհաթը որ թամամըմ ա, տերողորմեն ընկնըմ ա դևի մոր
բռի մեջը. մտիկ կտաս, եփոր բռի մեշտեղն ընկնի՝ վեկունես, ու
քեզ քարափիցը կքցես, ես տակը քու ճամփեն կպահեմ,

Տղեն գնաց մտավ տուն, սառ տալտըմը տափ կացավ. տեհավ
տերողորմեն ընկավ դևի մոր բռի մեշտեղը, հենց վրա ընկավ, վե
կալավ ու իրան քցեց քարափովը. ձին բանցրացել էր, ընենց որ
տղեն ընկավ թամբի մեջը: Ձին թռավ, դևի մերը վե կացավ, տեհավ
տղեն տանըմ ա, բարկացավ, ասեց.— Ի՞նչ ասեմ, էլ անեծք չունեմ,
թե տղա ես՝ ախլիկ դառնաս, թե ախլիկ ես՝ տղա դառնաս:

Էն սհաթը պառավի ախլիկը դառավ տղա: Տարավ տերողորմեն
տվուց թաքավորին, վազեց գնաց ախլկա կուշտը: Էս դոնըմ ախլիկը
գնաց թաքավորի կուշտը, ասեց.— Իմը սա ա, ըսենց տղա չի՛լի:

Թաքավորը մի քաղաք բաշխեց իրա ախլկանն ու փեսին,
ասեց.— Գնացեք, ձեզ հըմար թաքավորութուն արեք:

Տղեն գնաց իրա պառավ մորն էլ բերուց իրա կուշտը, կերան,
խմեցին քեֆ արին:

Աստվածանից հիրեք խնձոր վեր ընկավ, մինն՝ ասողին, մինը՝
լսողին, մինն էլ՝ հ'անգաջ գնողին:

